

דברי ברכה בפתח יום העיון בעקבות התערוכה "התקליט הישראלי – היסטוריה של עיצוב"

יום ד', 23 בינואר 2013, המשכן לאמנויות ע"ש ד"ר ראובן הכט, אודיטוריום 207

שלום רב לקהל הנאספים, תודה שאתם מגלים עניין, תודה שבאתם.

יום העיון בזעיר אנפין נערך בהפקת החוג למוסיקה בעקבות התערוכה "התקליט הישראלי – היסטוריה של עיצוב" שמוצגת בגלריית הרוח הישראלית, בקומת הכניסה למגדל אשכול, במבואה שלפני המסדרון שמוביל אל סניף בנק הפועלים. התערוכה מוצגת זה מכבר, ונפתחה רשמית לפני שעה קלה. לכו בעקבות סקרנותכם – והמלצתי החמה – ובואו לראות את התערוכה מאוספיו של ערן דינר. אצרה אותה ד"ר תמר אלמוג. תודה לכם, ערן ותמר, על התערוכה המרתקת. תודתי נתונה גם לכל מי שיזם וטרח ואפשר, וכן לעמיתיי וידידיי שהתכנסו והעפילו היום למרומי הכרמל, ובאו למשכן האמנות המלבב שלנו, כדי להשפיע עלינו מידיעותיהם ומתבוננתם: פרופ' עוז אלמוג, ערן דינר, ד"ר עודד היילברנר, פרופ' עודד זהבי, אירית לוין וערן לטוין.

בספרו פורץ הדרך של מרשל מקלוהן, *להבין את המדיה*,ⁱ בפרקו על "הפטפון",ⁱⁱ הביא המחבר מדבריו של ג'ון פיליפ סוזה (John Philip Sousa, 1854-1932), מלחין ומנצח של תזמורות כלי-נשיפה, מחברו של שיר הלכת האמריקני הלאומי *Stars and Stripes Forever* ושל מארשים רבים אחרים. כך העיר סוזה: "עם הפטפון, פיתוח הקול ייצא מן האפנה! ומה יהיה על הגרון הלאומי? הוא לא ייחלש? מה יהיה על החזה הלאומי? הוא לא יתכווץ?"ⁱⁱⁱ

מקלוהן בעצמו כתב ב-1964: "כיום כבר השלמנו עם העובדה שהפטפון הוא צעצוע ומקור נחמה, אבל גם העיתונות, הרדיו והטלוויזיה רוכשים מימד בידורי זהה. בינתיים, בידור הנדחף לקיצוניות נהפך לצורה העיקרית של עסקים ופוליטיקה."^{iv}

ועוד: "אולי אין סתירה בקביעה שכשאמצעי תקשורת נעשה אמצעי לחוויית עומק, הקטגוריות הישנות המבחינות בין 'קלאסי' ל'פופולרי', בין 'מצח גבוה' ל'מצח נמוך', אין תקפות יותר. [...] כשהופיעו התקליט אריך הנגן [LP] וה-hi-fi והסטריאו, הופיעה גם גישת עומק לחוויה המוסיקלית. כולם נפטרו מהעכבות שלהם ביחס ל'מצח הגבוה', ואנשים כבדי ראש נפטרו מפקפוקיהם בקשר למוסיקה ולתרבות פופולרית. כל תחום שניגשים אליו בגישת עומק צובר עניין רב, כאילו היה סוגייה שברומו של עולם. מפני ש'עומק' פירושו 'להימצא ביחסי גומלין', ולא 'בבידוד'. עומק פירושו תובנה, לא זווית ראייה. ותובנה היא מעורבות נפשית בתהליך שעושה את תוכנו של דבר מסוים למשני לחלוטין."^{vi}

חתני לשעבר – יקה מארץ הייקים – נהג לומר כי המקסימה של המאה העשרים היא: 'אני עגול, עשוי פוליוויניל שחור, יש לי חור באמצע ואני מסתובב 33 ושליש סיבובים בדקה, משמע אני קיים.'

אגב, הוא טען גם כי לא כדאי להאמין לאנשים בזמן מלחמה, אחרי ציד ולפני בחירות.

זכות גדולה יש לי להציג לפניכם את טליה אליאב, יוצרת ומבצעת. טליה הוציאה לאור שני אלבומים ובקרוב יתפרסם האלבום השלישי שלה. טליה היא סטודנטית בחוג למוסיקה, מן המוכשרים באנשינו. בפתח המושב הראשון היא תבצע את "קוד הזיכרון". המילים והלחן פרי עטה.

הטו אוזן למוסיקה שלה ואחר כך ל-our masters' voices.

ⁱמקלוהן, מרשל (2003). להבין את המדיה. תל-אביב: בבל.

ⁱⁱשם, עמ' 327-337.

ⁱⁱⁱמצוטט עפ"י שם, עמ' 327.

^{iv}שם, עמ' 329.

^vשם, עמ' 335-336.